

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli

BAK-WKR.0802.16.2025

Pani
Jadwiga Tryzno
Dyrektor
Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wybrane elementy gospodarki finansowej w latach 2023-2024

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bjp.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Jednostka kontrolowana	Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi. ul. ks. bp. Wincentego Tymienieckiego 24 90-349 Łódź.
Temat kontroli	Wybrane elementy gospodarki finansowej w latach 2023-2024 (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na ocenę kontrolowanej działalności).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Jolanta Rudzka-Habisiak, pełniąca obowiązki Dyrektora Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi ¹ od 1 stycznia 2023 r. do 31 października 2023 r. Pani Jadwiga Tryzno, Dyrektor Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi od 1 listopada 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. ² oraz od 01 stycznia 2024 r. ³
Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli	Art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ⁴ .
Kontrolerzy	1) – naczelnik w Biurze Audytu Wewnętrznego i Kontroli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2) – główny specjalista w Biurze Audytu Wewnętrznego i Kontroli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
Numer upoważnienia	195/U/2025/MKiDN z dnia 3 września 2025 r.
Czynności kontrolne	od 8 września do 3 października 2025 r.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny badanych obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analizy wykorzystania i rozliczenia dotacji podmiotowej otrzymanej z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w szczególności kosztów sfinansowanych z jej środków, w tym wynagrodzeń osobowych i bezosobowych oraz usług obcych, – analizy wykorzystania i rozliczenia dotacji celowych otrzymanych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, – analizy prawidłowości i terminowości sporządzenia wybranych sprawozdań.
Podstawa sporządzenia dokumentu pokontrolnego	Art. 46 i 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej.

¹ Powołanie z 29 grudnia 2022 r. (BKS-WZK.1131.57.2022.KJ).

² Powołanie z 31 października 2023 r. (BKS-WZK.1131.42.2023.KJ).

³ Powołanie z 29 grudnia 2023 r. (KS-WZK.1131.61.2023.KJ).

⁴ Dz. U. z 2020 r., poz. 224.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego złożono zastrzeżenia na podstawie pisma z dnia 5 grudnia 2025 r., które zostały w całości oddalone.

II. OGÓLNA OCENA SKONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

Ogólna ocena	Działalność Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi objętą kontrolą należy ocenić negatywnie.
Stwierdzone nieprawidłowości	<p>Muzeum dokonało wydatków ze środków publicznych na wynagrodzenia osobowe i bezosobowe z przekroczeniem ich wysokości ustalonych w planie finansowym w 2024 r., co stanowiło naruszenie art. 44 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 52 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o <i>finansach publicznych</i>⁵, dalej: <i>ustawa o finansach publicznych</i>. Plan finansowy na 2024 rok został przekroczony o kwotę 9.971,00 zł w pozycji wynagrodzenia osobowe oraz o kwotę 3.513,00 zł w pozycji wynagrodzenia bezosobowe.</p> <p>Muzeum nieterminowo zwróciło na rachunek Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego niewykorzystaną część dotacji podmiotowej za 2024 rok w wysokości 18.054,00 zł w dniu 20 lutego 2025 r. z opóźnieniem 20 dniowym, co było niezgodne z art. 168 ust. 1 ustawy o <i>finansach publicznych</i>.</p> <p>Muzeum nie dotrzymało terminu (do 15 stycznia 2024 r.) zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej w wysokości 52.724,72 zł, określonego w § 9 umowy dotacji nr 301/DF-VII/2023 z 19 czerwca 2023 r. Zwrotu środków dotacji dokonano w dniu 22 kwietnia 2024 r.</p> <p>Muzeum nieprawidłowo rozliczyło środki dotacji podmiotowej otrzymanej w latach 2023 – 2024 w łącznej kwocie 18.443,26 zł, w konsekwencji czego nie dokonało zwrotu na rachunek Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wymaganym terminie (do 31 stycznia danego roku budżetowego) niewykorzystanej części podmiotowej na 2023 r. w wysokości 12.269,26 zł, oraz niewykorzystanej części dotacji podmiotowej na 2024 r. w wysokości 6.174,00 zł, co było niezgodne z art. 168 ust. 1 ustawy o <i>finansach publicznych</i>.</p> <p>Muzeum poniosło ze środków dotacji podmiotowej wydatek publiczny w wysokości 782,64 zł na zakup grilla, podpałki i węgla drzewnego w sposób niecelowy, co było niezgodne z art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy o <i>finansach publicznych</i>.</p>

⁵ Dz. U. z 2023 r., 1270.

Na dokumentach finansowo – księgowych nie zamieszczono potwierdzenia dokonania przez głównego księgowego wstępnej kontroli, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 3 lit a) ustawy o *finansach publicznych*.

Muzeum nie dysponowało kompletem dokumentacji związanej z rocznym planem finansowym oraz jego aktualizacją, o którym mowa w zarządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 października 2013 r. w *sprawie nadzoru nad jednostkami objętymi częścią 24 budżetu państwa*⁶, czym naruszono § 22 ust. 1 ww. zarządzenia.

Muzeum nie zapewniło należytego dokumentowania procesu wyłonienia wszystkich wykonawców/zleceniobiorców, odstępując od stosowania wewnętrznego regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 130.000,00 zł, czym naruszono art. 44 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o *finansach publicznych*.

Muzeum nie podjęło działań w celu wyegzekwowania należności od Fundacji - wpłaty na rzecz Muzeum, kwoty nie mniejszej niż 1.000,00 zł rocznie za rok 2023 na podstawie umowy o utworzeniu instytucji kultury – Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi.

Muzeum nieterminowo oraz niezgodnie z zapisami zawieranych umów o pracę wypłaciło 13 pracownikom wynagrodzenie miesięczne, czym naruszono art. 94 pkt 5) ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks Pracy*⁷.

Na potrzeby realizacji i rozliczenia zadań publicznych finansowanych z dotacji celowych otrzymanych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Muzeum nie prowadziło wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków, czym naruszono art. 152 ust. 1 ustawy o *finansach publicznych* oraz § 4 umów dotacyjnych.

Polityka rachunkowości nie spełniała niektórych wymogów określonych w art. 10 ust. 1 pkt 1) oraz art. 10 ust. 1 pkt 3) lit c) ustawy o *rachunkowości*⁸, tj. określenia okresów sprawozdawczych wchodzących w skład roku obrotowego oraz opisu systemu informatycznego z jakiego korzysta Muzeum. Ponadto Muzeum posiadało nieaktualny zakładowy plan kont⁹.

Kontrola umów cywilnoprawnych zawieranych przez Muzeum wykazała, że w 15 przypadkach Kontrolowany nie posiadał

⁶ Dz. Urz. MKiDN z 2013 r., poz. 43 – obowiązujące do 11 stycznia 2024 r.

⁷ Dz. U. z 2025 r., poz. 277, z późn. zm.

⁸ Dz. U. z 2023 r., poz. 120, z późn. zm.

⁹ Rozbieżności w zakresie kont dotyczą: 135- rachunek środków ZFŚS, 110 – kredyty bankowe, 701 – Dotacje podstawowe, 702 Dotacje celowe.

rachunków do zrealizowanych umów, w 10 przypadkach nie przekazał dokumentacji potwierdzającej odbiór zrealizowanych prac oraz w zakresie całej próby nie posiadał dokumentacji potwierdzającej dokonanie wyboru wykonawcy zgodnie z procedurami przewidzianymi w Regulaminie udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130.000,00 zł.

Zastrzeżenia kontroli dotyczą zapisów w Regulaminie udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130.000,00 zł w zakresie:

- a) niestosowania ww. regulaminu do zamówień publicznych których wartość nie przekracza 30.000,00 zł,
- b) szerokiego katalogu usług i dostaw podlegających wyłączeniu ze stosowania ww. regulaminu, określonego w §7 ww. dokumentu,
- c) pominięcia obowiązku zachowania formy pisemnej umów na udzielanie zamówień publicznych o wartości powyżej 30.000,00 zł do 129.999,00 zł, o czym mowa w §5 ust. 10 ww. dokumentu.

III. OPIS USTALONEGO STANU FAKTYCZNEGO

1. Podstawy działalności i organizacja

Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi (dalej: *Muzeum*) jest państwową instytucją kultury współprowadzoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundację „Correspondance des Arts” na mocy umowy z 28 grudnia 2022 r. Muzeum zostało wpisane do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pod nr RIK 132/2022 i posiada osobowość prawną.

Muzeum działa w szczególności na podstawie:

- ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o *muzeach*¹⁰,
- ustawy z dnia 25 października 1991 r. o *organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*¹¹ (dalej: *ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*)
- umowy z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie utworzenia instytucji kultury – Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi, zawartej między Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego a Fundacją „Correspondance des Arts”¹²,
- statutu¹³.

Do zakresu działalności Muzeum należy:

- gromadzenie zabytków i wytworów kultury materialnej związanych ze sztuką książki,
- upowszechnianie informacji o rozwoju i procesie realizacji dzieła sztuki, jakim jest książka,

¹⁰ Dz. U. z 2022 r., 385.

¹¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 194, z późn. zm.

¹² Aneksowanej w dniu 21 września 2023 r.

¹³ Nadanego Zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie nadania statutu Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi.

- prowadzenie działalności edukacyjnej i warsztatowej inspirowanej zagadnieniami typografii, papiernictwa, introligatorstwa, wzornictwa przemysłowego i sztukami plastycznymi,
- prowadzenie badań nad kolekcjami bibliofilskimi i współczesną książką artystyczną.

Muzeum jest zarządzane przez Dyrektora. Dyrektora Muzeum powołuje i odwołuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zasadach określonych w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, ustawie o muzeach oraz umowie z dnia 29 grudnia 2022 r.¹⁴

Zgodnie z §10 statutu, Dyrektor zarządza Muzeum przy pomocy dwóch zastępców, których powołuje oraz odwołuje, po zasięgnięciu opinii Ministra i Fundacji. W okresie objętym kontrolą stanowiska zastępców dyrektora w Muzeum nie zostały obsadzone.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej organizację wewnętrzną instytucji kultury określa regulamin organizacyjny nadawany przez dyrektora tej instytucji, po zasięgnięciu opinii organizatora oraz opinii działających w niej organizacji związkowych i stowarzyszeń twórców. Stwierdzono, że Muzeum nie posiadało regulaminu organizacyjnego wprowadzonego zarządzeniem Dyrektora Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi. Kontrolowany wyjaśnił¹⁵, że Muzeum nie wprowadziło regulaminu organizacyjnego, ponieważ jego projekt nie został zaopiniowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹⁶. W dniu 21 lutego 2024 r. przekazano do akceptacji MKiDN projekt regulaminu organizacyjnego Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi. Pismem z dnia 8 marca 2024 r. MKiDN poinformowało Muzeum o trwającej analizie dokumentacji związanej z utworzeniem instytucji.

W okresie objętym kontrolą w Muzeum obowiązywały m.in. następujące regulacje wewnętrzne odnoszące się do gospodarki finansowej:

- Polityka rachunkowości Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi¹⁷,
- Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych¹⁸.

Główną księgową Muzeum była Pani _____ do 31 grudnia 2023 r. oraz Pani _____ od 1 stycznia 2024 r.

Stwierdzono, że Polityka rachunkowości nie spełniała niektórych wymogów określonych w art. 10 ust. 1 pkt 1) oraz art. 10 ust. 1 pkt 3) lit c) ustawy o rachunkowości, tj. określenia okresów sprawozdawczych wchodzących w skład roku obrotowego oraz opisu systemu informatycznego z jakiego korzysta Muzeum przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych, co zostało potwierdzone w wyjaśnieniach Kontrolowanego z 18 września 2025 r. Ponadto Muzeum posiadało nieaktualny zakładowy plan kont¹⁹.

¹⁴ §4 ust. 1. Dyrektora Muzeum powołuje i odwołuje Minister na zasadach określonych w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz w ustawie o muzeach, po uprzednim uzgodnieniu z Fundacją kandydata na stanowisko dyrektora i zaprezentowanego przez niego programu działania instytucji.

¹⁵ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 19 września 2025 r.

¹⁶ Dalej: MKiDN lub Ministerstwo.

¹⁷ Wprowadzona Zarządzeniem nr 7/2023 Dyrektora Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi z dnia 14 czerwca 2023 r.

¹⁸ Stanowiąca załącznik nr 2 do Polityki rachunkowości Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi.

¹⁹ Rozbieżności w zakresie kont dotyczą: 135- rachunek środków ZFŚS, 110 – kredyty bankowe, 701 – Dotacje podstawowe, 702 Dotacje celowe.

Kontrolowany wyjaśnił²⁰, że w 2023 r. księgi były prowadzone przy pomocy „amerykanki” w tabelach exel. Nie został wdrożony system księgowo-finansowy enova. Z chwilą przejęcia obowiązków przez głównego księgowego z dniem 2.01.2024 wystąpiła konieczność zaksięgowania wszystkich dokumentów księgowych z 2023 r. do systemu enova, ponieważ muzeum było już w trakcie badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta. W zakupionym programie był już wprowadzony plan kont i zgodnie z tym planem były ewidencjonowane dokumenty. W tamtym czasie nie było czasu na weryfikację nazw kont tym bardziej, że od strony księgowej nie ma to wpływu na rzetelność sporządzenia sprawozdania finansowego, ponieważ zachowane są grupy kont. Nie można zgodzić się z powyższymi wyjaśnieniami. Należy wskazać, że zakładowy plan kont stanowi trzon systemu rachunkowości jednostki i powinien być dostosowany do jej działalności.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości, odpowiedzialność za dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości oraz za jej aktualizację ponosi kierownik jednostki.

2. Umowa o utworzeniu instytucji kultury

W dniu 28 grudnia 2022 r. pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prof. dr. hab. Piotra Glińskiego a Fundacją „Correspondance de Arts” reprezentowaną przez Panią
- Prezesa Zarządu oraz Pana - Członka Zarządu, zawarto umowę w sprawie utworzenia z dniem 1 stycznia 2023 r. instytucji kultury – Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi.

Zgodnie z §2 ust. 3 przedmiotowej umowy, Fundacja począwszy od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2032 r. będzie przekazywać na rzecz Muzeum środki finansowe w wysokości nie mniejszej niż 1.000,00 zł rocznie. Ustalono, że w 2024 r. Muzeum otrzymało od Fundacji środki finansowe w łącznej wysokości 4.000,00 zł²¹, co zostało zaksięgowane na koncie 745-01 przychody z tytułu wpłaty Fundacji, natomiast w 2023 r. Muzeum nie odnotowało wpłaty, o której mowa w §2 ust. 3 ww. umowy z dnia 28 grudnia 2022 r., co znajduje odzwierciedlenie w księgach rachunkowych. Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego²², wpłata z 8 stycznia 2024 r. jest wpłatą na poczet roku 2023. Kontrolowany dodatkowo wyjaśnił²³, że brak wpłaty Fundacji wyniknął dopiero na etapie weryfikacji zapisów księgowych przy sporządzaniu sprawozdania z wykonania planu finansowego za rok 2023. Niezwłocznie po otrzymaniu tej informacji muzeum zwróciło się do fundacji z prośbą o dokonanie zaległej wpłaty. Nie można się zgodzić z powyższymi wyjaśnieniami, ponieważ kwota 1.000,00 zł została wpłacona przez Fundację na rzecz Muzeum w dniu 8 stycznia 2024 r. oraz ujęta w księgach rachunkowych w 2024 r., natomiast w 2023 r. Muzeum nie odnotowało wpłaty środków od Fundacji, co zostało potwierdzone w księgach rachunkowych.

W odniesieniu do pozostałych zobowiązań Fundacji na rzecz Muzeum należy wskazać, że zgodnie z §2 ust. 10 ww. umowy, Fundacja zobowiązała się do: a) dokonania inwentaryzacji stanu istniejącego obecnie Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi; b) nieodpłatnego

²⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 26 września 2025 r.

²¹ Wpłaty dokonane przez Fundację w dniach 8 stycznia 2024 r. (1.000,00 zł), 22 lutego 2024 r. (1.000,00 zł) oraz 24 grudnia 2024 r. (2.000,00 zł).

²² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 24 września 2025 r.

²³ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 26 września 2025 r.

przeniesienia na rzecz Muzeum autorskich praw majątkowych do wydawnictw udostępnionych do sprzedaży w ramach działalności gospodarczej Muzeum, nie później niż w terminie do sześciu miesięcy po podpisaniu niniejszej umowy; c) przekazania Muzeum w drodze długoterminowej umowy depozytu zbiorów techniki, obiektów sztuki w postaci książki artystycznej, księgozbioru bibliotecznego, dotychczasowego wyposażenia ruchomego, stanowiących własność Fundacji, nie później niż w terminie do sześciu miesięcy po podpisaniu umowy. Uwzględniając treść aneksu z 21 września 2023 r., w którym wykreślono zapis dotyczący *nieodpłatnego przeniesienia na rzecz Muzeum autorskich praw majątkowych do wydawnictw udostępnionych do sprzedaży w ramach działalności gospodarczej Muzeum, nie później niż w terminie do sześciu miesięcy po podpisaniu niniejszej umowy*²⁴, Muzeum okazało dokumentację²⁵ potwierdzającą realizację pozostałych zobowiązań.

3. Zatrudnienie

Zatrudnienie w 2023 r. w Muzeum wynosiło 25 pracowników, w tym w przeliczeniu na etaty: 22,3 według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.²⁶

Zatrudnienie w 2024 r. Muzeum wynosiło 27 pracowników, w tym w przeliczeniu na etaty: 20,6 według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.²⁷

4. Sprawozdania finansowe

Zgodnie z Rachunkiem zysków i strat za 2023 r.:

1) przychody wynosiły: 2.671.593,65 zł:

- a) przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi: 2.529.048,98 zł,
- b) pozostałe przychody operacyjne: 142.534,91 zł,
- c) przychody finansowe: 9,76 zł.

a) koszty wynosiły: 2.749.900,18 zł i dotyczyły działalności operacyjnej. Muzeum nie poniosło pozostałych kosztów operacyjnych oraz finansowych.

Strata netto za rok 2023 wynosiła 78.306,53 zł, która zgodnie ze sprawozdaniem finansowym zostanie pokryta z zysków lat przyszłych. Sprawozdanie finansowe za 2023 r. było objęte badaniem niezależnego biegłego rewidenta i zostało zatwierdzone przez Ministra²⁸.

Zgodnie z Rachunkiem zysków i strat za 2024 r.:

1) przychody wynosiły: 3.433.324,21 zł:

- a) przychody netto ze sprzedaży i zrównanie z nimi: 3.429.119,15 zł,
- b) pozostałe przychody operacyjne: 4.205,06 zł.

2) koszty wynosiły 3.415.802,57 zł:

- a) koszty działalności operacyjnej: 3.407.416,56 zł,
- b) pozostałe koszty operacyjne: 4.581,20 zł,
- c) koszty finansowe: 3.804,81 zł.

²⁴ Zgodnie z aneksem nr 1 z 21 września 2023 r., Muzeum przeprowadziło kwerendę w wyniku której ustalono, że Fundacja nie posiada autorskich praw majątkowych do wydawnictw udostępnianych do sprzedaży w ramach działalności gospodarczej Muzeum co zostało potwierdzone w wyjaśnieniach z 24 września 2025 r.

²⁵ Umowa depozytowa z 30 grudnia 2023 r. oraz umowa o współkorzystanie z 30 grudnia 2023 r.

²⁶ Zgodnie z wykazami pracowników z 9 września 2025 r.

²⁷ Zgodnie z wykazami pracowników z 9 września 2025 r.

²⁸ Pismem z dnia 24 czerwca 2024 r. sygn. sprawy: DF-II.329.91.2024.AR.

Zysk netto za rok 2024 wynosił 17.521,64 zł i został przeznaczony na pokrycie straty netto z lat ubiegłych. Sprawozdanie finansowe za 2024 r. było objęte badaniem niezależnego biegłego rewidenta i zostało zatwierdzone przez Ministra²⁹.

W wyniku kontroli ustalono, że Muzeum według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. i 31 grudnia 2024 r. nie posiadało zobowiązań wymagalnych oraz nie wykazało należności wymagalnych.

5. Plany finansowe

Podstawą gospodarki finansowej instytucji kultury w myśl art. 27 ust. 3 ustawy o *organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* jest plan finansowy ustalony przez Dyrektora, z zachowaniem wysokości dotacji organizatora.

Muzeum nie posiadało planu finansowego na formularzu PF-OSPR pod ustawę budżetową na 2023 rok oraz jego aktualizacji sporządzonych w ciągu roku, z wyjątkiem ostatniej zmiany planu z 31 grudnia 2023 r. Kontrolowany nie posiadał również dokumentacji planistycznej sporządzonej na formularzach określonych w załącznikach nr 1, 2, 3, 4 i 6 zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 października 2013 r. w sprawie nadzoru nad jednostkami objętymi częścią 24 budżetu państwa³⁰. Kontrolowany wyjaśnił, że dokument jakim dysponuje jest ten podpisany w dniu 31 grudnia 2023 r. ze stanem na dzień 1 grudnia 2023 r.

Plan finansowy na rok 2024 pod ustawę budżetową został sporządzony w dniu 23 lutego 2024 r. i w ciągu roku budżetowego był trzykrotnie korygowany. Ostatnia aktualizacja planu na formularzu PF-OSPR została dokonana 30 września 2024 r. Dokument nie został podpisany przez Dyrektora Muzeum, co stanowi naruszenie art. 27 ust. 3 ustawy o *organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*, zgodnie z którym podstawą gospodarki finansowej instytucji kultury jest plan finansowy ustalony przez Dyrektora, z zachowaniem wysokości dotacji organizatora oraz pkt II ust. 1 ppkt 7 wewnętrznej procedury *Podstawowe zasady kontroli finansowej i obiegu kontrolowanych dokumentów*, w myśl którego główny księgowy sporządza plan finansowy (...) i przedstawia go do zatwierdzenia Dyrektorowi Muzeum. Kontrolowany wyjaśnił³¹, że *dokument nie został podpisany z przyczyn technicznych. Główna księgowka dysponuje podpisem elektronicznym (...), a dyrektor instytucji dysponuje podpisem elektronicznym innej firmy (...). Te dwa podpisy „gryzą” się ze sobą. Informatyk musi te podpisy tak ustawić aby umożliwić składanie tych podpisów na jednym dokumencie. Problem wystąpił najprawdopodobniej przy aktualizacji podpisu dyrektora. Nikt się takiego zdarzenia nie spodziewał. Informatyk na dzień składania podpisu nie posiadał wiedzy jak temu zaradzić. Potrzebna była konsultacja zewnętrzna. Dlatego do ministerstwa został złożony plan podpisany tylko przez głównego księgowego. Dodatkowo, Kontrolowany wyjaśnił³² że plan MKA za rok 2024 sporządzony na dzień 30 września 2024 r. i przekazany do MKiDN razem ze sprawozdaniem finansowym za III kw. 2024 r. nie jest ostatecznym planem muzeum. W muzeum prowadzi się plan i rejestruje jego zmiany w formie tabelarycznej*

²⁹ Pismem z dnia 9 czerwca 2025 r. sygn. sprawy: DF-II-329.73.2025.AR.

³⁰ Dz. Urz. MKiDN z 2013 r., poz. 43 – obowiązujące do 11 stycznia 2024 r.

³¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 19 września 2025 r.

³² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 26 września 2025 r.

zatwierdzanej każdorazowo przez dyrektora poprzez odręczne złożenie podpisu na dokumencie. Dopiero na tej podstawie główny księgowy wypełnia tablele wysyłane do ministerstwa.

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy wskazać, że w myśl § 22 ust. 1 i 2 zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 11 stycznia 2024 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad jednostkami objętymi częścią 24 budżetu państwa³³ jednostki wprowadzają zmiany w rocznym planie finansowym zgodnie z art. 52 ust. 2 i 3 ustawy o finansach publicznych na formularzu z noty budżetowej zmodyfikowanym zgodnie z wytycznymi zawartymi w załącznikach nr 4-6 do niniejszego zarządzenia. Tym samym, rejestrowanie zmian w planie na wewnętrzne potrzeby Muzeum, nie czyni zadość ww. wymogom ustawowym.

Stwierdzono, że koszty ogółem poniesione przez Muzeum w 2023 r. i 2024 r. nie przekraczały wielkości kosztów ogółem planowanych do poniesienia.

Ustalono, że plan finansowy na 2024 r.³⁴ został przekroczony na koniec roku budżetowego w pozycji wynagrodzenia osobowe o kwotę 9.971,00 zł oraz w pozycji wynagrodzenia bezosobowe o kwotę 3.513,00 zł.

Plan finansowy na 2024 r. w pozycji wynagrodzenia osobowe przewidywał koszt w wysokości 2.050.000,00 zł, a zgodnie z zapisami na kontach: : 414-01-01 wynagrodzenia osobowe (1.909.700,32 zł), 414-01-04 ryczałty (2.890,68 zł), 414-01-05 nagrody (5.380,00 zł) – łączny koszt wynagrodzeń osobowych za 2024 r. wynosił 2.063.484,00 zł. Przekroczenie planu finansowego w pozycji 1.4. wynagrodzenia w wysokości 9.971,00 zł, spowodowane było wypłaceniem dwóch pracowników Muzeum ekwiwalentu za czas urlopu³⁵.

Zgodnie z wyjaśnieniami³⁶ Kontrolowanego kwota wynagrodzeń osobowych na rok 2024 przyjęta w ustawie budżetowej już od początku była źle skosztyrowana. Na dzień 31.12.2023 r. w Muzeum zatrudnionych było 20 pracowników z dyrektorem łącznie. Miesięczny koszt należnych im wynagrodzeń wynosił 133.677,10 zł, co w ciągu roku daje kwotę 1.604.125,00 zł. Przyjęty plan wynagrodzeń osobowych na początek roku wynosił 1.551.000,00 zł. Zatem budżet w tej kategorii od początku był niedoszacowany na kwotę 53.125,20 zł. Od listopada 2024 r. dyrektor muzeum rozpoczął redukcję etatów a co za tym idzie również redukcję kosztów wynagrodzeń. Na koniec roku koszt wynagrodzeń wyniósł 2.063.484,00 zł. Plan zgłoszony do MKiDN sporządzony na dzień 30.09.2024 r. w tej kategorii wyniósł 2.050.000,00 zł. W stosunku do planu ostatecznego³⁷ zgłoszonego do ministerstwa w dniu złożenia sprawozdań z wykonania budżetu za rok 2024 przekroczenia nie ma. Jeżeli muzeum ma przyjąć to przekroczenie w planie, to należy wskazać, że wynika ono ze złego planowania budżetu już na etapie składania projektu planu oraz pozycji, które na etapie tworzenia planu w ogóle nie były brane pod uwagę, tj. ekwiwalentów za niewykorzystany w 2023 r. urlop głównego księgowego i głównego specjalisty ds. księgowości i rozliczeń.

Plan finansowy na 2024 r. w pozycji wynagrodzenia bezosobowe przewidywał koszt w wysokości 142.000,00 zł, a zgodnie z zapisami na kontach: 414-01-02 wynagrodzenia

³³ Dz. U. MKiDN poz. 4.

³⁴ Korekta planu finansowego z dnia 30 września 2024 r.

³⁵ LPO/GK/2023/12/22, LPO/ADM/2024/02/2.

³⁶ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 26 września 2025 r.

³⁷ Z 25 lutego 2025 r.

bezosobowe (133.200,00 zł), 414-01-03 honoraria (12.313,00 zł)– łączny koszt wynagrodzeń bezosobowych za 2024 r. wynosił 145.513,00 zł. Przekroczenie planu finansowego w pozycji 1.4.2 wynagrodzenia bezosobowe o kwotę 3.513,00 zł było skutkiem kosztów poniesionych w wyniku zapłaty za usługi opracowania wytycznych metodycznych do prowadzenia warsztatów zecerskich³⁸ oraz szkolenia z oprogramowania³⁹.

Zgodnie z wyjaśnieniami⁴⁰ Kontrolowanego kwota wynagrodzeń bezosobowych na rok 2024 przyjęta w ustawie budżetowej już od początku była źle skosztorysowana. Od 2023 r. działał w muzeum zespół projektowy powołany przez dyrektora Habisiaka do obsługi inwestycji modernizacji zabytkowej siedziby muzeum. W 2023 r. z członkami tego zespołu podpisano umowy cywilno-prawne na czas trwania inwestycji. Miesięczny koszt wynagrodzeń to 18.500,00 zł. Dodatkowo była podpisana umowa na obsługę informatyczną muzeum na kwotę 4.000,00 zł miesięcznie. Daje to razem miesięczny koszt w wysokości 22.500,00 zł, a rocznie 270.000,00 zł. Wysokość planu w tej kategorii na początek roku wynosiła 239.000,00 zł. Zatem budżet już był niedoszacowany o 31.000,00 zł. Na skutek pisma MKiDN znak: DF-V.311.141.2023.EK z dnia 15.01.2024 r. o zaniechaniu inwestycji oraz pismem DF-V.311.141.2023.EK z dnia 11.04.2024 r. z nakazem rozwiązania zespołu projektowego 30.04.2024 r. rozwiązane zostały 3 umowy cywilno-prawne z członkami zespołu projektowego. W październiku rozwiązana została umowa ze specjalistą ds. zabezpieczeń a po negocjacjach kwota na obsługę informatyczną została pomniejszona o 2.000,00 zł miesięcznie. Dzięki tym oszczędnościom na dzień 30.0.2024 r., tj. dzień złożenia zmian w budżecie muzeum do ministerstwa kwota w planie na wynagrodzenia bezosobowe wynosiła 142.000,00 zł. Na dzień 23.12.2024 r., czyli dzień wniesienia do budżetu muzeum ostatecznych zmian planu w tej kategorii wynosił 146.000,00 zł. Oprócz umów z zespołem projektowym oraz IP w ciągu roku dyrektor muzeum podpisał umowy na działalność merytoryczną na kwotę 14.800,00 zł. Całkowity koszt wynagrodzeń bezosobowych w 2024 r. wyniósł 145.513,00 zł w stosunku do planu zgłoszonego w ministerstwie w wysokości 142.000,00 zł stanowi to przekroczenie planu o kwotę 3.513,00 zł. W stosunku do planu ostatecznego zgłoszonego⁴¹ do ministerstwa w dniu złożenia sprawozdań z wykonania budżetu na rok 2024 przekroczenia nie ma. Jeżeli muzeum ma przyjąć to przekroczenie w planie, to należy wskazać, że wynika ono ze złego planowania budżetu już na etapie składania projektu planu.

Koszty powodujące przekroczenie planu finansowego na 2024 r. zostały zaksięgowane do 2024 r., a zapłata za wydatki nastąpiła w 2024 r. W związku z powyższym, Muzeum dokonało wydatków ze środków publicznych z przekroczeniem pozycji planu finansowego na 2024 r. w odniesieniu do wynagrodzeń osobowych i bezosobowych. Należy wskazać, że Muzeum powinno właściwie planować koszty i prowadzić gospodarkę finansową zgodnie z planem finansowym. Poniesienie przez Muzeum kosztów z przekroczeniem ich wysokości określonej w poszczególnych pozycjach w planie finansowym na 2024 r. stanowi naruszenie przepisów ustawy o finansach publicznych:

³⁸ LPH/2024/05/1.

³⁹ LPZ/F/2024/10/1.

⁴⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 26 września 2025 r.

⁴¹ Z 25 lutego 2025 r.

- art. 44 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, zgodnie z którym wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych,

- art. 52 ust. 3 w zw. z art. 52 ust. 2 ww. ustawy, zgodnie z którym zmiany w zakresie zwiększenia kosztów wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym.

Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości ponosi Dyrektor Muzeum, który zgodnie z art. 27 ust. 3 ustawy o *organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* ustala plan finansowy stanowiący podstawę gospodarki finansowej instytucji kultury, z zachowaniem wysokości dotacji organizatora.

Przekroczenie planu finansowego na 2024 rok wynikało z braku wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym, określonej w art. 54 ust. 1 pkt 3 ustawy o *finansach publicznych*. Na dowodach księgowych stanowiących przekroczenie planu finansowego na 2024 r. stwierdzono brak potwierdzenia dokonywania kontroli wstępnej przez Główną księgową.

Ostateczny plan dotacji na wydatki bieżące na 2023 r. ze środków MKiDN wynosił 2.582.000,00 zł, o czym Kontrolowany został poinformowany pismem z 31 sierpnia 2023 r.⁴². Zgodnie z korektą sprawozdania rocznego z wykonania planu finansowego jednostki za 2023 r. z dnia 15 marca 2024 r. osiągnięto przychody w wysokości 2.726 tys. zł (97% planu), oraz koszty w wysokości 2.720 tys. zł (97% planu) – sfinansowane z dotacji podmiotowej i celowej MKiDN w kwocie 2.720 tys. zł. Najwyższe pozycje kosztów stanowiły: wynagrodzenia osobowe: 586 tys. zł, wynagrodzenia bezosobowe: 620 tys. zł, materiały: 790 tys. zł. Powyższe pozycje w całości zostały sfinansowane z dotacji MKiDN.

Ostateczny plan dotacji na wydatki bieżące na 2024 r. ze środków MKiDN wynosił 3.410.252,00 zł, o czym Kontrolowany został poinformowany pismem z 4 grudnia 2024 r.⁴³. Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym z wykonania planu finansowego jednostki za 2024 r. z 25 maja 2025 r. w układzie memoriałowym osiągnięto przychody w wysokości 3.433.324,20 zł (98,52 % planu) oraz koszty w wysokości 3.429.528,73 zł (98,41 % planu). Zgodnie z ww. sprawozdaniem w układzie kasowym określono dochody w wysokości 3.433.324,20 zł – dotacja podmiotowa MKiDN 3.392.198,00 zł oraz wydatki w wysokości 3.396.003,73 zł – z dotacji podmiotowej MKiDN 3.392.198,00 zł. Najwyższe pozycje wydatków stanowiły: wynagrodzenia osobowe 1.915.080,32 zł (sfinansowane z dotacji podmiotowej MKiDN w kwocie 1.915.080,00 zł), usługi obce 722.379,01 zł (sfinansowane z dotacji podmiotowej MKiDN w kwocie 722.379,00 zł), składki na ubezpieczenie społeczne 318.476,51 zł (sfinansowane z dotacji podmiotowej MKiDN w kwocie 318.476,00 zł).

Sprawozdania z wykonania planu finansowego jednostki zostały sporządzone na podstawie ewidencji księgowej i zostały przekazane do MKiDN w wymaganym terminie.

6. Wybrane pozycje przychodów

6.1. Dotacja podmiotowa

⁴² DF-I.0320.510.2023.AG.

⁴³ DF-I.311.151.2024.AL.

Muzeum otrzymało w 2023 r. ze środków pochodzących od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotację podmiotową⁴⁴ w wysokości 2.582.000,00 zł⁴⁵. Muzeum wykorzystało dotację podmiotową w wysokości 2.522.162,87 zł, a niewykorzystana kwota dotacji w wysokości 59.837,13 zł została zwrócona na rachunek bankowy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 15 stycznia 2024 r.

W 2024 r. Muzeum otrzymało ze środków pochodzących od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotację podmiotową⁴⁶ w wysokości 3.410.252,00 zł⁴⁷, którą wykorzystało w wysokości 3.392.198,00 zł. Niewykorzystana kwota dotacji podmiotowej w wysokości 18.054,00 zł została zwrócona na rachunek bankowy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 20 lutego 2025 r. z 20 dniowym opóźnieniem, co było niezgodne z art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Kontrolowany wyjaśnił⁴⁸, że zwrot niewykorzystanej części dotacji nastąpił po złożeniu korekty sprawozdania z wykonania planu finansowego za rok 2024. Odsetki w wysokości 258,20 zł za przekazanie środków po terminie wynikającym z ustawy zostały pokryte z wpłat fundacji w roku 2025.

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień Kontrolowanego należy wskazać, że dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu państwa do dnia 31 stycznia następnego roku.

Dotacja podmiotowa MKiDN została wykorzystana:⁴⁹

- 1) w 2023 roku na:
 - Wynagrodzenia osobowe i bezosobowe: 1.206.157,08 zł,
 - Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia: 151.264,13 zł,
 - Pozostałe koszty (materiały, energia, pozostałe usługi obce, pozostałe koszty rodzajowe): 1.164.740,29 zł.
- 2) w 2024 roku na:
 - Wynagrodzenia osobowe i bezosobowe: 2.060.593,32 zł,
 - Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia: 370.396,96 zł,
 - Pozostałe koszty (materiały, energia, pozostałe usługi obce, pozostałe koszty rodzajowe): 961.209,94 zł.

Ustalono, że Muzeum w 2023 r. dla rozliczenia środków dotacji podmiotowej prowadziło ewidencję wydatków za pomocą programu excel. Zgodnie z wyjaśnieniami⁵⁰ Kontrolowanego w 2023 r. księgi były prowadzone za pomocą arkusza excel chronionego hasłem. Zakupiony w tym roku system finansowo – księgowy i kadrowo – płacowy enova nie został wdrożony, dlatego sprawozdania z wykonania dotacji podmiotowej za rok 2023 były sporządzane na podstawie zapisów z pliku excel. Ponieważ muzeum ma obowiązek corocznego badania ksiąg rachunkowych przez biegłego rewidenta konieczne było przed przystąpieniem do badania natychmiastowe wprowadzenie wszystkich dokumentów roku 2023 do zakupionego

⁴⁴ Rozdział 92118, paragraf 2550.

⁴⁵ Na podstawie decyzji MKiDN z 19 stycznia 2023 r.: 2.182.000,00 zł, oraz na podstawie pisma informującego o zwiększeniu dotacji podmiotowej z 31 sierpnia 2023 r.: 400.000,00 zł.

⁴⁶ Rozdział 92118, paragraf 2550.

⁴⁷ Na podstawie decyzji MKiDN z 12 lutego 2024 r.: 2.419.000,00 zł.; na podstawie decyzji MKiDN z 25 marca 2024 r.: 565.000,00 zł.; na podstawie decyzji MKiDN z 3 grudnia 2024 r.: 426.252,00 zł.

⁴⁸ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 25 września 2025 r.

⁴⁹ Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego z dnia 16 września 2025 r.

⁵⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 18 września 2025 r.

wcześniej systemu enova. Zapisy w systemie informatycznym za rok 2023 są odzwierciedleniem arkusza exel. Obie ewidencje różnią się między sobą tylko tym, że w ewidencji elektronicznej są zawarte dokumenty, które zostały pominięte w ewidencji prowadzonej w exelu. Nie są to jednak duże różnice. Całe wdrożenie systemu miało miejsce od początku 2024 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego⁵¹ od 2024 r. księgi prowadzone są w systemie enova 365. Wyodrębniona ewidencja księgowa z podziałem na źródło finansowania jest prowadzona jako pierwszy poziom analityki na wszystkich kontach kosztowych. I tak w grupie 4: konto 401 Materiały, 401-01 Materiały sfinansowane ze środków dotacji podmiotowej, 401-02 Materiały sfinansowane ze środków własnych, 401-03 Materiały sfinansowane ze środków wpłat Fundacji. Kolejny poziom analityki wskazuje na grupy poszczególnych zakupów. Ponieważ system księgowy enova jest mocno zautomatyzowany to ewidencja księgowa w zespole 5 wygląda w taki sposób, że konto syntetyczne jest przypisane do zadania. Pierwszy poziom analityki to podzadanie lub w przypadku kosztów ogólnozakładowych miejsce siedziby. Następny poziom analityki to pełne konto zespołu 4.

Ze sprawozdań z wykonania planu finansowego za lata 2023 - 2024 wynika, że dotacja podmiotowa została wykorzystana w 2023 roku w wysokości 2.522.162,87 zł, a niewykorzystana kwota dotacji wynosiła 59.837,13 zł, natomiast w 2024 roku 3.392.198,00 zł, a niewykorzystana kwota dotacji wynosiła 18.054,00 zł.

Kontroli poddano prawidłowość i terminowość wykorzystania środków dotacji podmiotowej w latach 2023 – 2024 dokonaną na podstawie wybranych losowo dowodów księgowych dotyczących kosztów m.in. zużycia energii, zakupu sprzętu elektronicznego i artykułów spożywczych na łączną kwotę 1.176.588,89 zł Stwierdzono, że w rozliczeniu dotacji podmiotowej za 2023 rok wykazano dowody księgowe na kwotę 12.269,26 zł, które zostały zapłacone w dniach: 2 stycznia 2024 r., 12 stycznia 2024 r. i 24 stycznia 2024r., tj. w następnym roku budżetowym, co obrazuje poniższe zestawienie.

Muzeum w rozliczeniu dotacji podmiotowej za 2023 r. wykazało, że dowody księgowe na kwotę 12.269,26 zł zostały zaksięgowane w ciężar kosztów Muzeum roku 2023 i zostały wykazane w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2023 rok, a ich zapłata nastąpiła w dniach: 2 stycznia 2024 r., 12 stycznia 2024 r. i 24 stycznia 2024 r. oraz 14 kwietnia 2024 r. Powyższe obrazuje tabela:

Lp.	Numer dowodu księgowego	Data wystawienia	Przedmiot	Kwota faktury	Data zapłaty
2023					
	Faktura VAT MAG/FAS/2023/12/22 15 z 28.12.2023 r.	28.12.2023 r.	Zakup wyposażenia fotograficznego	10 564,00 zł	02.01.2024 r.
	Faktura VAT 8437/12/2023 z 29.12.2023 r.	29.12.2023 r.	Stół bezcieniowy PT-1200	519,00 zł	02.01.2024 r.
	Faktura VAT FS 1416/12/Hilark/2023 z 29.12.2023 r.	29.12.2023 r.	Zakup przedłużaczy	782,93 zł	24.01.2024 r.
	Faktura VAT 17190/ZJ/12/2023	20.12.203 r.	artykuły spożywcze	122,21 zł	12.04.2024 r.

⁵¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 10 września 2025 r.

	Paragon nr W008463 z 20.12.2023	20.12.2023 r.	artykuły spożywcze	281,12 zł	24.01.2024 r.
			Suma:	12 269,26 zł	

Podobnie Muzeum w 2024 r. w rozliczeniu dotacji podmiotowej za 2024 rok wykazało dowody księgowe na łączną kwotę 6.174,00 zł, które zostały zaksięgowane w ciężar kosztów Muzeum roku 2024 i zostały wykazane w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2024 rok, a ich zapłata nastąpiła w dniach: 10 stycznia oraz 16 stycznia 2025 r. Powyższe obrazuje tabela:

Lp.	Numer dowodu księgowego	Data wystawienia	Przedmiot	Kwota faktury	Data zapłaty
2024					
	Faktura 1560726555 z 31.12.2024 r.	31.12.2024 r.	Opróżnienie 240L	274,32 zł	10.01.2025 r.
	Faktura 15607026556 z 31.12.2024 r.	31.12.2024 r.	Opróżnienie 240L	54,00 zł	10.01.2025 r.
	Faktura VAT nr 6059794/20/2025/F z 03.01.2025 r.	03.01.2025 r.	Opłata za media	2 592,84 zł	10.01.2025 r.
	Faktura VAT nr 19/30016982/00012 5R z 07.01.2025	07.01.2025 r.	opłata za media	3 252,84 zł	16.01.2025 r.
			Suma:	6 174,00 zł	

Muzeum nie zwróciło niewykorzystanej do końca roku budżetowego kwoty dotacji podmiotowej w wysokości 12.269,26 zł w wymaganym terminie do 31 stycznia 2024 r. oraz 6.174,00 zł w wymaganym terminie do 31 stycznia 2025 r., czym naruszono art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z art. 126 ustawy o finansach publicznych dotacje podmiotowe z budżetu państwa podlegają szczególnym zasadom rozliczania oraz powinny zostać wykorzystane najpóźniej do 31 grudnia danego roku budżetowego. Środki dotacji podmiotowej niewykorzystane do końca roku budżetowego powinny zostać zwrócone najpóźniej do 31 stycznia następnego roku budżetowego. W myśl art. 168 ust. 4 ustawy o finansach publicznych wykorzystanie dotacji następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona. Przekazanie środków na rachunek beneficjenta nie oznacza wykorzystania dotacji.

7. Wybrane pozycje kosztów, w tym sfinansowanych ze środków dotacji podmiotowej

7.1. Wynagrodzenia osobowe

Zgodnie z ewidencją księgową wynagrodzenia osobowe wynosiły 585.699,08 zł w 2023 r. i 1.909.700,32 zł w 2024 r.

Przeciętne roczne wynagrodzenie brutto w Muzeum wynosiło 13.343,16 zł dla kierownictwa Muzeum i 7.817,87 zł dla pracowników Muzeum w 2023 r. oraz 10.171,19 zł dla kierownictwa Muzeum i 5.675,37 zł dla pracowników Muzeum w 2024 r.

W 2023 r. nie przyznawano nagród dla pracowników Muzeum. W 2024 roku zostały wypłacone dwie nagrody jubileuszowe w łącznej wysokości 19.380,00 zł dla głównej księgowej oraz dla pracownika administracji.

Suma dodatków funkcyjnych wypłacanych pracownikom Muzeum wynosiła 25.032,57 zł w 2023 r. oraz 97.583,39 zł w 2024 r.

W badanym okresie w zakresie wynagradzania pracowników Muzeum obowiązywał Regulamin wynagradzania pracowników Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi⁵². Ustalono, że obowiązujący regulamin wynagradzania pracowników Muzeum jest zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Kontroli poddano prawidłowość przyznawania 17 pracownikom Muzeum w latach 2023-2024, w tym kadrze zarządzającej, składników wynagrodzeń osobowych pod kątem ich zgodności z regulacjami wewnętrznymi oraz przepisami prawa powszechnie obowiązującymi. Zbadano wynagrodzenia osobowe na łączną kwotę: 1.505.720,22 zł, tj. 415.038,85 zł z 2023 r. oraz 1.090.681,37 zł z 2024 r.

Ustalono, że 13 pracownikom Muzeum wypłacono wynagrodzenie za miesiąc listopad 2024 r. w następnym miesiącu (grudzień) co było niezgodne z §24 regulaminu wynagradzania, w którym określono, że wynagrodzenie za pracę płatne miesięcznie, wypłaca się z dołu (po przepracowaniu miesiąca), najpóźniej w ostatnim roboczym dniu miesiąca. Zgodnie z art. 94 pkt 5) ustawy *Kodeks pracy* pracodawca jest obowiązany terminowo i prawidłowo wypłacać wynagrodzenie. Kontrolowany nie wskazał przyczyn braku wypłaty wynagrodzenia pracownikom w miesiącu listopadzie 2024 r.

Jednemu pracownikowi⁵³ wypłacono wynagrodzenie za miesiąc styczeń 2024 r. niezgodnie z zawartym porozumieniem zmieniającym umowę o pracę z dnia 18 października 2023 r. (wzrost wynagrodzenia z 4.830,00 zł miesięcznie brutto na kwotę 5.300,00 zł miesięcznie brutto). W wyjaśnieniach Kontrolowany⁵⁴ wskazał, że *nie potrafi odpowiedzieć w powyższym zakresie. Pracownik, który w tamtym czasie był odpowiedzialny za prawidłowe naliczanie i wypłatę wynagrodzeń już nie pracuje.* Zgodnie z art. 94 pkt 5) ustawy *Kodeks pracy* pracodawca jest obowiązany terminowo i prawidłowo wypłacać wynagrodzenie.

Należy wskazać, że Muzeum nie przestrzegało zapisów regulaminu wynagradzania pracowników Muzeum naruszając przy tym przepis ustawy *Kodeksu pracy* w zakresie nieprawidłowego i nieterminowego wypłacania wynagrodzenia miesięcznego.

W jednym⁵⁵ przypadku Muzeum okazało kontrolującemu porozumienie zmieniającego do umowy o pracę na czas określony, które nie zostało podpisane przez zatrudnionego pracownika. Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego⁵⁶, *brak podpisu na tym jednym dokumencie stanowi niedopatrzenie pracownika, który w tamtym okresie był odpowiedzialny za sprawy kadrowe.* Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że art. 29 ust. 1 §4 ustawy *Kodeks pracy* określa w sposób jednoznaczny, że zmiana warunków umowy o pracę wymaga formy pisemnej. Ustalony stan faktyczny wskazuje na niedopełnienie przez Kontrolowanego obowiązków kadrowych w zakresie właściwego dokumentowania zmian warunków zatrudnienia.

W jednym przypadku Kontrolujący nie okazał umowy o pracę. Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego⁵⁷ *w teczce osobowej pani (...) nie ma umowy. Z rozmowy telefonicznej*

⁵² Wprowadzony zarządzeniem nr 8/2023 Dyrektora Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi z dnia 14 czerwca 2023 r.

⁵³ Umowa o pracę z 1 września 2023 r.

⁵⁴ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 29 września 2025 r.

⁵⁵ Porozumienie zmieniające do umowy o pracę na czas nieokreślony z 1 grudnia 2023 r.

⁵⁶ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 29 września 2025 r.

⁵⁷ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 29 września 2025 r.

wiadomo, że pani Anna posiada dwa egzemplarze. Nie można się zgodzić z powyższymi wyjaśnieniami. Zgodnie z art. 94 pkt 9a) oraz 9b) ustawy Kodeks pracy, pracodawca jest obowiązany w szczególności prowadzić i przechowywać w postaci papierowej lub elektronicznej dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy (...) oraz przechowywać dokumentację pracowniczą w sposób gwarantujący zachowanie jej poufności, integralności, kompletności oraz dostępności (...).

7.2. Wynagrodzenia bezosobowe

Zgodnie z ewidencją księgową wynagrodzenia bezosobowe z tytułu zawartych umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi wynosiły: 620.000,00 zł w 2023 roku i 133.200,00 zł w 2024 roku.

W ramach kontroli zbadano 23 umowy cywilnoprawne, w tym 13 umów zlecenia oraz 10 umów o dzieło na łączną kwotę 169.660,00 zł, w tym 95.300,00 zł w 2023 r. oraz 60.360,00 zł w 2024 r.

W 15 przypadkach⁵⁸ badanych umów zlecenia i o dzieło Kontrolowany nie okazał w dokumentacji wystawionych przez Wykonawców rachunków, co było niezgodne z §6 ust. 3 umów o dzieło oraz §4 ust. 4 umów zlecenia. Kontrolowany wyjaśnił⁵⁹, że nie posiada w zgromadzonej dokumentacji rachunków do ww. umów. Należy wskazać, że Muzeum konstruując umowy zlecenia oraz umowy o dzieło określiło, że podstawą wypłaty wynagrodzenia będzie wystawienie przez Wykonawcę rachunku. Dodatkowo należy wskazać, że brak przedmiotowych rachunków uniemożliwia weryfikację czy Kontrolowany przestrzegał zapisów wewnętrznego dokumentu: Podstawowe zasady kontroli finansowej i obiegu kontrolowanych dokumentów, stanowiącego załącznik nr 2 do polityki rachunkowości Muzeum, gdzie zostało wskazane, iż kontroli merytorycznej podlegają wszystkie dokumenty przed przekazaniem ich do kontroli formalno-rachunkowej i zatwierdzenia do realizacji lub płatności w tym w szczególności: dowody dokumentujące wykonanie operacji gospodarczej (protokoły odbioru, faktury, rachunki itp.). Ponadto, należy wskazać, że zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej: zewnętrzne obce – otrzymane od kontrahentów. Mając na względzie powyższe, należy jednoznacznie stwierdzić, że wypłata wynagrodzenia bez wystawienia wymaganego dowodu księgowego (rachunku), stanowi naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości oraz wewnętrznych regulacji dotyczących obiegu dokumentacji w Muzeum.

W 10 przypadkach⁶⁰ Kontrolowany nie przekazał dokumentu potwierdzającego odbiór dzieł wynikających z umowy, co jest niezgodne z §2 ust. 3 umów o dzieło. Kontrolowany wyjaśnił⁶¹, że nie posiada w zgromadzonej dokumentacji protokołów odbioru do ww. umów. Należy wskazać, że zgodnie z ww. przepisem zamawiający w terminie do dwóch dni roboczych wniesie uwagi lub potwierdzi przyjęcie dzieła i realizację przedmiotu umowy

⁵⁸ Umowa o dzieło nr: D/05/12/2023, D/04/12/2023, D/12/12/2023, D/24/12/2023, D/09/12/2023, D/23/12/2023, D/18/12/2023, D/17/12/2023, Z/11/03/2023, Z/19/04/2023, Z/20/05/2023, Z/22/07/2023, Z/23/08/2023, Z/31/10/2023, Z/05/02/2023.

⁵⁹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 7 października 2025 r.

⁶⁰ Umowy o dzieło nr: D/05/12/2023, D/04/12/2023, D/12/12/2023, D/24/12/2023, D/09/12/2023, D/23/12/2023, D/18/12/2023, D/17/12/2023, D/02/04/2024, D/03/04/2024.

⁶¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 7 października 2025 r.

wysyłając informację na adres email (...). Tym samym powyższa nieprawidłowość narusza zapis art. 643 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁶², który wskazuje, że Zamawiający obowiązany jest odebrać dzieło, które przyjmujący zamówienie wydaje mu zgodnie ze swym zobowiązaniem. Z chwilą z którą przyjmujący zamówienie wydaje dzieło zgodnie z zobowiązaniem, po stronie zamawiającego powstaje obowiązek odebrania dzieła.

Kontroli poddano prawidłowość zawierania 23 umów cywilnoprawnych pod kątem zastosowania obowiązującego Regulaminu udzielania zamówień publicznych do wartości nieprzekraczającej 130.000,00 zł⁶³. Stwierdzono, że Muzeum do ww. umów cywilnoprawnych nie posiadało dokumentacji potwierdzającej dokonanie wyboru wykonawcy zgodnie z procedurami przewidzianymi w Regulaminie udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130.000,00 zł. Kontrolowany w wyjaśnieniach⁶⁴ poinformował, że nie jest w posiadaniu ww. dokumentacji oraz że po zakończeniu kontroli zwrócił się do byłych pracowników Muzeum odpowiedzialnych za gromadzenie dokumentów dotyczących zamówień publicznych z zapytaniem o brakujące dokumenty.

7.3. Usługi obce

Koszt usług obcych wynosił 507.914,50 zł w 2023 r. i 722.379,01 zł w 2024 r.

Kontrolowany przekazał rejestr umów z firmami. Kontroli poddano prawidłowość wydatkowania środków finansowych w ramach świadczonych usług w latach 2023-2024. Zbadano 11 umów⁶⁵ i wystawionych na ich podstawie 71 dowodów księgowych wraz z dokumentacją źródłową na kwotę 240.118,47 zł brutto w 2023 roku oraz na kwotę 524.444,72 zł brutto w 2024 roku.

W dwóch przypadkach⁶⁶ Muzeum opłaciło faktury po terminie wskazanym przez wystawiającego. Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego⁶⁷, *Muzeum oczekiwało na wpływ dotacji podmiotowej, dlatego wszystkie płatności z listopada zostały przeniesione na grudzień 2024*. Muzeum z powyższego tytułu nie zapłaciło odsetek. Należy wskazać, że zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych *wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań*.

W 6 przypadkach⁶⁸ Muzeum nie dokonało sprawdzeń dokumentów księgowych pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym bądź nie dokonało zatwierdzeń do zapłaty. Kontrolowany wyjaśnił⁶⁹, że *większość dokumentów nie została zatwierdzona pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Po prostu poprzedni pracownicy nie*

⁶² Dz. U. z 2023 r., poz. 1610, z późn. zm.).

⁶³ Zarządzenie nr 1/2023 Dyrektora Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi z dnia 03.01.2023 w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi, których wartość nie przekracza kwoty 130.000 zł.

⁶⁴ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 7 października 2025 r.

⁶⁵ Umowy zawarte z:

⁶⁶ Faktura nr: CLUF-2024-10/205/RCE/ZLM z 02 października 2024 r., CLUF-2024-11/306/RCE/ZLM z 04 listopada 2024 r.

⁶⁷ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 9 października 2025 r.

⁶⁸ Faktura nr: CLUF-2023-11/780/RCE/ZLM z 02 listopada 2023, CLUF-2023-12/4075/RCE/ZLM z 01 grudnia 2023 r., 05.12.2023 z 13 grudnia 2023 r., 08.11.2023 z 30 listopada 2023 r., FV/23/5/0486 z 26 października 2023 r., FV/15/12/2023 z 28 grudnia 2023 r.

⁶⁹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 9 października 2025 r.

dochowali tego obowiązku. Nie można zgodzić się z powyższymi wyjaśnieniami. W okresie objętym kontrolą, w Muzeum obowiązywała polityka rachunkowości, której załącznik nr 2: Podstawowe zasady kontroli finansowej i obiegu kontrolowanych dokumentów, określał sposób dokonywania sprawdzeń dokumentów księgowych. Zgodnie z zapisami ww. dokumentu, pracownicy działu finansowo-księgowego dokonują sprawdzeń pod względem formalno-rachunkowym, sprawdzeń pod względem merytorycznym dokonują właściwi merytorycznie kierownicy komórek, natomiast Dyrektor Muzeum zatwierdza dokument księgowy do realizacji. Muzeum powinno dokonywać przedmiotowych sprawdzeń na podstawie wewnętrznej procedury opisującej obieg i kontrolę dokumentów księgowych pod względem formalno-rachunkowym, pod względem merytorycznym oraz w zakresie zatwierdzenia do wypłaty, wraz ze wskazaniem osób za to odpowiedzialnych.

Kontroli poddano prawidłowość zawierania 11 umów dotyczących usług obcych pod kątem zastosowania obowiązującego Regulaminu udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130.000,00 zł. Szczegółowe ustalenia w tym zakresie przedstawiono w punkcie 9 niniejszego dokumentu.

7.4. Najem lokali

W okresie objętym kontrolą Muzeum zawarło umowy o najem trzech lokali:

- umowa najmu lokalu użytkowego z 21 lipca 2023 r.⁷⁰, zawarta z _____ której przedmiotem jest lokal użytkowy nr 11U położony w Łodzi przy _____ o łącznej powierzchni 223,55 m²,
- umowa najmu lokalu użytkowego z 12 lutego 2024 r.⁷¹, zawarta z _____ której przedmiotem jest lokal użytkowy nr 15U położony w Łodzi przy _____ o łącznej powierzchni 31,00 m²,
- umowa najmu lokalu z 21 września 2023 r., zawarta z _____ której przedmiotem są wyodrębnione funkcjonalnie i fizycznie lokale nr -1 i 1 przy w Łodzi o łącznej powierzchni 538 m².

W okresie objętym kontrolą, łączny koszt jaki Muzeum poniosło na wynajem ww. lokalów wyniósł 656.250,23 zł. Koszty wynajmu lokalu nr 11U wyniosły 51.462,55 zł, lokalu 15U wyniosły 6.743,04 zł oraz lokalu przy _____ wyniosły 598.044,64 zł.

7.5. Służbowe karty płatnicze

Muzeum na potrzeby realizacji swoich zadań w okresie objętym kontrolą korzystało z trzech kart płatniczych. Dwie karty otrzymali pracownicy (kierownik ds. merytorycznych oraz kierownik ds. administracyjno-organizacyjnych) oraz jedna karta wykorzystywana była przez Dyrektora Muzeum. Kontrolowany wyjaśnił⁷² że, są to karty płatnicze, nie kredytowe, dlatego są księgowane bezpośrednio z wyciągu bankowego. Do kart kredytowych prowadzi się wydzieloną ewidencję, ponieważ dopiero na koniec miesiąca przychodzi ewidencja zapłat kartą kredytową, na podstawie której dokonuje się księgowania. Przy kartach płatniczych nie ma takiej konieczności, ponieważ płatność schodzi bezpośrednio z rachunku bankowego na konkretnego kontrahenta. Płatność kartami płatniczymi są dokonywane sporadycznie. Kontrolowany wskazał również, że karty płatnicze służyły do wydatkowania środków dotacji

⁷⁰ Umowa nr ZLM/GLU/2023/171.

⁷¹ Umowa nr ZLM/GLU/2024/023.

⁷² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 18 września 2025 r.

podmiotowych MKiDN. Zgodnie z wyjaśnieniami⁷³ Kontrolowanego, Muzeum nie posiada regulacji postępowania się kartami płatniczymi, *ponieważ płatności kartami odbywają się sporadycznie*. Dodatkowo, Kontrolowany wskazał, że dzienny limit przyznany dla ww. kart wynosił 5.000,00 zł.

W 2023 r. łączna wartość wykorzystania środków dotacji podmiotowej za pomocą kart płatniczych wyniosła 86.853,51 zł. W 2024 r. łączna wartość wykorzystania środków dotacji podmiotowej za pomocą kart płatniczych wyniosła: 26.734,32 zł.

Analiza wydatkowania środków dotacji podmiotowej za pomocą kart płatniczych za rok 2023 wykazała, że Muzeum w dniu 20 grudnia 2023 r. w sklepie Ikea dokonało zakupu mebli i wyposażenia pomieszczeń do 2 lokalizacji: w Łodzi oraz w Łodzi na łączną kwotę 72.868,66 zł. Powyższe zakupy zostały dokonane bez zastosowania obowiązującego Regulamin udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty.

Analiza wydatkowania środków dotacji podmiotowej za pomocą kart płatniczych za rok 2024 wykazała, że Muzeum w dniu 23 marca 2024 r. dokonało zakupu grilla, wózka komfort, węgiel drzewny oraz podpałkę ekologiczną na łączną kwotę 782,64 zł w sposób niezgodny z przeznaczeniem określonym w wniosku zakupowym nr 21 z 14 lutego 2024 r. w ramach projektu *Akcją artystyczną „Poem in Progress” A. Chętki*. Zgodnie z przekazanym wnioskiem na zakup nr 21 z 14 lutego 2024 r. przedmiotem zamówienia był zakup materiałów niezbędnych do realizacji wystaw (np. sznurek, taśma dwustronna, linka metalowa, żarówka itp.). Na wniosku Główny księgowy potwierdził zabezpieczenie środków finansowych w planie finansowym. Natomiast na fakturze potwierdził zrealizowanie kosztu, który nie wynikał z wniosku. Mając na względzie powyższe należy jednoznacznie wskazać, że produkty faktycznie zakupione (grill wózek komfort, węgiel drzewny, podpałka) nie mają żadnego związku z przedmiotami wskazanymi we wniosku zakupowym. Powyższy wydatek publiczny został dokonany w sposób niecelowy z naruszeniem art. 44. ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

8. Umowy na realizację zadań finansowanych ze środków dotacji celowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

W badanym okresie Muzeum otrzymała dotacje celowe z MKiDN na realizację zadań publicznych:

- 1) „Zakup wyposażenia do pracowni fotograficzno-digitalizacyjnej, sprzętu nagłaśniającego oraz asortymentu oświetleniowego” - umowa dotacji nr 301/DF-VII/2023 z 19 czerwca 2023 r. w wysokości 209.280,00 zł.**

Całkowity koszt zadania został określony na kwotę 209.280,00 zł, gdzie środki Ministra stanowiły 100% całkowitego kosztu.

Szczegółowy zakres zadania dofinansowanego ze środków finansowych Ministra został określony w §1 ust. 6 umowy i obejmował zakup sprzętu i asortymentu fotograficznego oraz zabezpieczeń elektronicznych oraz zakup sprzętu oraz asortymentu nagłaśniającego i oświetlającego.

⁷³ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 10 października 2025 r.

Termin wykonania zadania, na które udzielono dotacji ustalono od 9 maja 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Umowa weszła w życie z dniem obustronnego jej podpisania, tj. 19 czerwca 2023 r., z mocą obowiązującą od 9 maja 2023 r. Przyznane środki finansowe Ministra, Muzeum zobowiązane było wykorzystać od 9 maja 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., poprzez realizację wszystkich płatności. Środki dotacji celowej na podstawie niniejszej umowy wpłynęły na nieoprocentowany rachunek bankowy 14 lipca 2023 r. (30.000,00 zł) oraz 31 października 2023 r. (179.280,00 zł). Nie osiągnięto odsetek bankowych z tytułu lokowania środków na lokatach typu overnight.

Sprawozdanie z wykonania zadania zostało złożone do MKiDN na wymaganym formularzu z zachowaniem terminu określonego w umowie dotacji. Ostatnia korekta sprawozdania z dnia 22 kwietnia 2024 r. nie została podpisana przez Dyrektora Muzeum. Zgodnie z wyjaśnieniami⁷⁴ w dokumentach rozliczeniowych za rok poprzedni jest sprawozdanie podpisane tylko przez głównego księgowego. *Być może na skutek omyłki sprawozdanie nie zostało przeze mnie podpisane na co nie zwróciła uwagi osoba wysyłająca sprawozdanie do ministerstwa. Brak mojego podpisu nie oznacza, że o sprawie nie byłam informowana. Należy wskazać, że załącznik nr 13 do zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 11 stycznia 2024 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad jednostkami objętymi częścią 24 budżetu państwa wymaga był przedmiotowy dokument uwzględniał podpisy głównego księgowego oraz dyrektora jednostki.*

Z przekazanych środków finansowych Ministra Muzeum wykorzystało kwotę 142.534,90 zł, co stanowi 68,10 % przyznanej dotacji. Zmniejszenie wysokości dotacji wynikało z niezgodnego wykorzystania środków w zakresie punktu 1 kosztorysu umowy, który obejmował: zakup sprzętu i asortymentu fotograficznego oraz zabezpieczeń elektronicznych. Muzeum w ramach wydatków dodatkowo dokonało zakupu sprzętu wraz z dostawą, pracami montażowymi, okablowaniem, instalacją, uruchomieniem i wdrożeniem niezbędnego oprogramowania na urządzeniach lokalnych, czego nie uwzględniał przedmiotowy kosztorys. Zwrotu dotacji dokonano w dwóch transzach: w kwocie 11.907,38 zł w dniu 15 stycznia 2024 r. oraz w kwocie 54.837,72 zł (w tym odsetki w wysokości 2.113,00 zł) w dniu 22 kwietnia 2024 r., co było niezgodne z §9 umowy dotacji. Kontrolowany wyjaśnił, że⁷⁵ *zwrot środków nastąpił po otrzymaniu pisma z MKiDN znak: DF-VII.320.334.2023.Jł z dnia 9.04.2024 r. Odsetki w kwocie 2.113,00 zł zostały zapłacone ze środków własnych.*

Należy wskazać, że zgodnie z §9 umowy dotacji nr 301/DF/VII/2023, środki finansowe Ministra niewykorzystane w terminie od dnia obustronnego podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2023 r., także w przypadku gdy nastąpiło to w wyniku zmniejszenia zakresu rzeczowego zadania z przyczyn, których Zleceniobiorca nie mógł przewidzieć, Zleceniobiorca jest zobowiązany zwrócić w terminie nie dłuższym niż 15 dni od dnia wykonania zadania, o którym mowa w §1 ust. 3 (...) na rachunek bankowy Zleceniodawcy.

Kontroli poddano wszystkie dowody księgowe na kwotę 142.534,90 zł, wyszczególnione w zestawieniu faktur (rachunków) w sprawozdaniu z wykonania zadania, które opłacone

⁷⁴ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 26 września 2025 r.

⁷⁵ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 26 września 2025 r.

zostały ze środków pochodzących z dotacji Ministra, wraz z potwierdzeniami zapłaty oraz ewidencją księgową.

Jeden dowód księgowy nie został opatrzony opisem wskazującym na źródło pochodzenia środków finansowych pokrywających poniesiony wydatek, o czym mowa w §4 ust. 1 umowy dotacyjnej oraz w 6 przypadkach⁷⁶ Muzeum opisywało dokumenty księgowe niezgodnie z ww. przepisem. Dokumenty księgowe zawierały zapis: *płatne ze środków finansowych MKiDN*. tymczasem §4 ust. 1 umowy dotacyjnej wymagał zapisu: *płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego*.

W odniesieniu do 6 faktur⁷⁷ Muzeum nie dokonało sprawdzeń pod względem merytorycznym oraz pod względem formalno-rachunkowym. Kontrolowany wyjaśnił⁷⁸, że *większość dokumentów finansowych z roku 2023 nie została zatwierdzona pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Po prostu poprzedni pracownicy nie dochowali tego obowiązku*. W okresie objętym kontrolą, w Muzeum obowiązywała polityka rachunkowości, której załącznik nr 2: Podstawowe zasady kontroli finansowej i obiegu kontrolowanych dokumentów, określał sposób dokonywania sprawdzeń dokumentów księgowych. Zgodnie z zapisami ww. dokumentu, pracownicy działu finansowo-księgowego dokonują sprawdzeń pod względem formalno-rachunkowym, sprawdzeń pod względem merytorycznym dokonują właściwi merytorycznie kierownicy komórek, natomiast Dyrektor Muzeum zatwierdza dokument księgowy do realizacji. W nawiązaniu do ujawnionych nieprawidłowości należy wskazać, że Muzeum powinno dokonywać przedmiotowych sprawdzeń na podstawie wewnętrznej procedury opisującej obieg i kontrolę dokumentów księgowych pod względem formalno-rachunkowym oraz pod względem merytorycznym wraz ze wskazaniem osób za to odpowiedzialnych.

Nie wystąpiły przesłanki konieczności podpisania aneksu do umowy dotacyjnej, wynikające z przesunięcia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztorysu.

Muzeum wywiązało się z działań informacyjnych określonych w umowie dotacyjnej, poprzez zamieszczenie stosownych informacji na oficjalnej stronie internetowej Muzeum zgodnie z wytycznymi określonymi przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. *w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub państwowych funduszy celowych*⁷⁹.

Ustalono, że Muzeum na potrzeby realizacji powyższego zadania nie wyodrębniło ewidencji księgowej zarówno dla środków otrzymanych z dotacji, jak również dla wydatków dokonywanych z tych środków, czym naruszono art. 152 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* oraz §4 ust. 1 umowy dotacyjnej. Kontrolowany wskazał w wyjaśnieniach⁸⁰, że w 2023 r. *księgi były prowadzone za pomocą arkusza excel chronionego*

⁷⁶ Faktura VAT nr LDZ/FAS/2023/10/106 z 23 października 2023 r., 416 z 13 grudnia 2023 r., 252/WAW/12/2023 z 27 grudnia 2023 r., 199/12/2023 z 28 grudnia 2023 r., F/45/10/23 z 21 października 2023 r., FK/1/12/23 z 22 grudnia 2023 r.

⁷⁷ Faktura VAT nr LDZ/FAS/2023/10/106 z 23 października 2023 r., 416 z 13 grudnia 2023 r., 252/WAW/12/2023 z 27 grudnia 2023 r., 199/12/2023 z 28 grudnia 2023 r., F/45/10/23 z 21 października 2023 r., FK/1/12/23 z 22 grudnia 2023 r.

⁷⁸ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 10 października 2025 r.

⁷⁹ Dz. U. z 2021 r., poz. 953.

⁸⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 18 września 2025 r.

hasłem. Zakupiony w tym roku system finansowo – księgowy i kadrowo – płacowy enova nie został wdrożony. ...(...) Przed badaniem ksiąg rachunkowych przez biegłego rewidenta konieczne było natychmiastowe wprowadzenie wszystkich dokumentów roku 2023 do zakupionego wcześniej systemu enova. (...)Wdrożenie systemu miało miejsce od początku 2024 roku.

2) Przygotowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej do realizacji zadania pn „Modernizacja Muzeum Książki Artystycznej wraz z zagospodarowaniem terenu” – umowa dotacji 135/DF-V/EK/2023 z 29 czerwca 2023 r. w wysokości 600.000,00 zł.

Całkowity koszt zadania został określony na kwotę 600.000,00 zł, gdzie środki Ministra stanowiły 100% całkowitego kosztu.

Szczegółowy zakres zadania dofinansowanego ze środków finansowych Ministra został określony w §1 ust.4 umowy i obejmował przygotowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej do realizacji zadania pn. „Modernizacja Muzeum Książki Artystycznej wraz z zagospodarowaniem terenu”.

Termin wykonania zadania, na które udzielono dotacji ustalono od 22 czerwca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Umowa weszła w życie z dniem obustronnego jej podpisania, tj. 29 czerwca 2023 r., z mocą obowiązującą od 22 czerwca 2023 r. Przyznane środki finansowe Ministra, Muzeum zobowiązane było wykorzystać od 22 czerwca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., poprzez realizację wszystkich płatności. Środki dotacji celowej na podstawie niniejszej umowy wpłynęły na nieoprocentowany rachunek bankowy muzeum w dniu 18 grudnia 2023 r. w kwocie 530.007,00 zł. Zwrot niewykorzystanej kwoty dotacji w wysokości 26.500,35 zł został dokonany w dniu 15 stycznia 2024 r. Nie osiągnięto odsetek bankowych z tytułu lokowania środków na lokatach typu overnight. W sprawozdaniu wykazano 1 dokument księgowy na kwotę 503.506,65 zł.

Sprawozdanie z wykonania zadania zostało złożone do MKiDN na wymaganym formularzu z zachowaniem terminu określonego w umowie dotacji. Zgodnie ze sprawozdaniem z wykonania zadania, Muzeum wykorzystało kwotę w wysokości 503.506,65 zł. Różnica pomiędzy uruchomioną kwotą dotacji (530.007,00 zł) a kwotą wydatkowaną wynika z tego, że nie został zrealizowany przedmiot umowy w części dotyczącej przekazania pozwolenia na budowę. Rozliczenie zostało zatwierdzone w zakresie rzeczowym i finansowym 9 lutego 2024 r.

Kontroli poddano dokumentację rozliczenia dotacji celowej na kwotę 503.506,65 zł, z wyjątkiem badania procesu zamówień publicznych na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁸¹ (dalej: *ustawa pzp*).

Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji zadania Muzeum opłaciło jeden dokument księgowy. Przedmiotowy dokument nie został sprawdzony przez Muzeum pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym. Kontrolowany w wyjaśnieniach⁸² wskazał jedynie, że brak jest ww. sprawdzeń. Analogiczne wyjaśnienie ww. nieprawidłowości

⁸¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 1605.

⁸² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 26 września 2025 r.

zostało przedstawione w punkcie dot. umowy dotacji nr 301/DF-VII/2023 z 19 czerwca 2023 r.

Okazany dokument nie posiadał również informacji o źródle finansowania wydatku, do czego zobowiązuje §4 ust. 1 umowy dotacyjnej, który stanowi, że Zleceniobiorca jest zobowiązany do (...) opatrywania klauzulą „płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach umowy nr 135/DF-V/EK/2023” dokumentów stanowiących podstawę rozliczenia finansowego (...). Zgodnie z wyjaśnieniami⁸³ Kontrolowanego *nie wiadomo, dlaczego ten obowiązek nie został dopełniony. Nie jest też już możliwe uzyskanie informacji na ten temat. Wszyscy pracownicy odpowiedzialni w tamtym okresie za kontrolę dokumentów finansowych już nie pracują, być może wynikało to ze zdalnego sposobu wykonywania obowiązków pracowniczych i utrudnionej przez to komunikacji. Nie można zgodzić się z powyższymi wyjaśnieniami. Ww. przepisów określał w sposób jednoznaczny, w jaki sposób należy opisywać dokumenty księgowe, skutkujące poniesieniem wydatku ze środków dotacji celowej.*

Muzeum wywiązało się z działań informacyjnych określonych w umowie dotacyjnej, poprzez zamieszczenie stosownych informacji na oficjalnej stronie internetowej Muzeum zgodnie z wytycznymi określonymi przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. *w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub państwowych funduszy celowych*⁸⁴.

Ustalono, że Muzeum na potrzeby realizacji powyższego zadania nie wyodrębniło ewidencji księgowej zarówno dla środków otrzymanych z dotacji jak również dla wydatków dokonywanych z tych środków, czym naruszono art. 152 ust. 1 ustawy o *finansach publicznych* oraz §4 ust 1 umowy dotacyjnej.

9. Proces realizacji zamówień publicznych do kwoty nieprzekraczającej 130 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą w Muzeum funkcjonował Regulamin udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130.000,00 zł⁸⁵.

Przedmiotowy regulamin dokonuje podziału zamówień według wartości, na dwie kategorie. Zgodnie z §2 ww. regulaminu postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego o wartości do 30.000,00 zł przygotowuje i przeprowadza właściwa komórka organizacyjna/osoba, bez zastosowania przepisów niniejszego regulaminu. Natomiast §5 odnoszący się do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o wartości od 30.000,00 zł do 129.999,00 zł opisuje rozbudowaną procedurę na którą składa się m.in.: zamieszczenie zapytania ofertowego na stronie internetowej, przekazanie zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców, zebranie co najmniej trzech ofert publikowanych na stronach internetowych oraz informację co zawiera zapytanie ofertowe. Niezależnie od wartości zamówienia, wewnętrzny regulamin zakłada ustalenie szacunkowej wartości zamówienia z których sporządzana jest notatka. Kolejnym etapem jest sporządzenie wniosku o dokonanie wydatku bez stosowania ustawy Prawo zamówień

⁸³ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 10 października 2025 r.

⁸⁴ Dz. U. z 2021 r., poz. 953.

⁸⁵ Wprowadzony Zarządzeniem nr 1/2023 Dyrektora Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi z 3 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi, których wartość nie przekracza kwoty 130.000 zł.

publicznych, który zawiera: skrócony opis przedmiotu zamówienia, szacunkową wartość zamówienia w złotych, uzasadnienie celowości. Procedurę udzielenia zamówienia wszczyna zaakceptowanie wniosku przez kierownika zamawiającego oraz głównego księgowego. Kontrola zgłosiła zastrzeżenia do postanowień ww. Regulaminu określonych w §2, które wyłączają zamówienia publiczne o wartości do 30.000,00 zł z obowiązku stosowania Regulaminu udzielania zamówień publicznych. Udzielanie zamówień publicznych do 30.000,00 zł przeprowadza się bez rozeznania rynku, co w konsekwencji nie prowadzi do zapewnienia, że wydatki publiczne dokonywane są w sposób zgodny z art. 44 ustawy o *finansach publicznych*.

Stwierdzono, że Regulamin udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130.000,00 zł w §7 ust. 1 zawiera szeroki katalog usług i dostaw, do których nie stosuje się przepisów Regulaminu udzielania zamówień, tj.: usługi reklamowe, bankowe, pocztowe, noclegowe, gastronomiczne, szkoleniowe, zastępstwa procesowego prawnicze, doradcze, informatyczne, ubezpieczeniowe, projektowe, usługi zarządzania nieruchomościami, zakupu paliwa, jeżeli mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę, prenumeraty czasopism lub publikacji albo wydawniczych, opłat członkowskich, konferencyjnych, wpisowych, wpłat realizowanych na rzecz sądów i urzędów, związanych z kulturą i sztuką, zakupu asortymentu, stanowiącego towar handlowy, nabywanego na potrzeby Sklepiku Muzealnego, dostawa oprogramowania komputerowych i ich modyfikacji, umów zleceń i o dzieło z pracownikami MKA, umów zleceń i o dzieło zawierających prawa autorskie, umów na nabycie licencji i przekazywanie majątkowych praw autorskich do utworów innych niż programy komputerowe, umów zleceń i o dzieło o charakterze organizacyjno-administracyjnym dotyczącym bieżącego funkcjonowania MKA, umów barterowych, oraz zlecenie usług i dostaw w sytuacjach nadzwyczajnych.

W ocenie kontroli wprowadzenie tak szerokiego katalogu usług i dostaw o powszechnym charakterze wyłączonych ze stosowania ww. regulaminu, których zakupów najczęściej dokonywało Muzeum, w konsekwencji prowadzi do niezapewnienia, że wydatki publiczne dokonywane są w sposób zgodny z art. 44 ustawy o *finansach publicznych*.

Zastrzeżenia kontroli dotyczą również §5 ust. 10 ww. regulaminu, których wartość nie przekracza kwoty 130.000,00 zł, który w sposób wskazuje, że do udzielenia zamówień o wartości powyżej 30.000,00 zł do 129.999,00 zł nie jest wymagane zawarcie umowy w formie pisemnej. W ocenie kontroli takie wyłączenie nie zapewnia właściwego zabezpieczenia interesu finansowego Muzeum jako dysponenta środków publicznych, w tym środków pochodzących z dotacji podmiotowych i celowych, które zgodnie z przepisami ustawy o *finansach publicznych* powinny być wydatkowane w sposób zapewniający należytą ochronę tych środków.

Kontrola wydatków poniesionych na usługi obce na kwotę 764.563,19 zł (pkt. 7.3 niniejszego dokumentu) wykazała, że Muzeum w odniesieniu do 11 zbadanych umów nie przeprowadziło postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, stosując zapis §7 ust. 1 regulaminu. Należy wskazać, że Muzeum stosując §7 ust. 1 regulaminu, zobowiązane jest do realizacji obowiązku określonego w §7 ust. 3 który wskazuje, że udzielenie zamówienia w przypadku, o którym mowa w ust. 1 dokumentuje się w postaci notatki służbowej lub dokonując opisu na fakturze/rachunku. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, Kontrolujący nie otrzymali notatek potwierdzających zastosowanie ww. trybu. Ponadto,

analiza dokumentacji wykazała, że Muzeum nie posiadało wniosków zakupowych na dostawy i usługi z zakresu usług obcych wyłączone ze stosowania regulaminu udzielania zamówień publicznych w trybie §7.

Muzeum nie przestrzegało zasad określonych w przyjętym regulaminie udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130.000,00 zł w zakresie procedury dotyczącej ustalenia szacunkowej wartości zamówienia (§2 regulaminu) oraz wszczęcia procedury (§3). Brak jakiegokolwiek dokumentacji uniemożliwia potwierdzenie, że wydatkowanie środków publicznych zostało dokonane w sposób zgodny z zasadami gospodarności i rzetelności. W związku z powyższym należy wskazać, że Muzeum nie zapewniło należytego udokumentowania wydatkowania środków publicznych, co stanowi naruszenie art. 44 ustawy o *finansach publicznych* oraz może wskazywać na brak właściwego nadzoru kierownika jednostki nad realizacją zadań finansowych.

IV. POZOSTAŁE INFORMACJE I POUCZENIA

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i oceny, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o *kontroli w administracji rządowej*, wnoszę o:

1. Na podstawie art. 168 ust. 1 i ust. 3 ustawy o *finansach publicznych* dokonanie zwrotu na rachunek Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego środków dotacji podmiotowej MKiDN w wysokości 12.269,26 zł otrzymanej w 2023 r. w części niewykorzystanej do 31 grudnia 2023 r. wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu dotacji.
2. Na podstawie art. 168 ust. 1 i ust. 3 ustawy o *finansach publicznych* dokonanie zwrotu na rachunek Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego środków dotacji podmiotowej MKiDN w wysokości 6.174,00 zł otrzymanej w 2024 r. w części niewykorzystanej do 31 grudnia 2024 r. wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu dotacji.
3. Terminowe dokonywanie zwrotu niewykorzystanych części dotacji z budżetu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
4. Prowadzenie gospodarki finansowej na podstawie planu finansowego, zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o *finansach publicznych*.
5. Dokonywanie każdorazowo przez głównego księgowego kontroli wstępnej, o której mowa w art. 54 ust. 1 ustawy o *finansach publicznych* oraz potwierdzanie dokonania takiej oceny zgodnie z obowiązującymi przepisami.
6. Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji celowej oraz wydatków dokonywanych z tych środków.
7. Wypłacanie należnego wynagrodzenia zgodnie z zasadami wewnętrznego regulaminu wynagradzania.

8. Przestrzeganie zapisów umowy o utworzeniu Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi w zakresie egzekwowania corocznych wpłat Fundacji na rzecz Muzeum.
9. Dokonywanie wydatków środków publicznych przestrzegając zapisów art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy o *finansach publicznych*.
10. Zapewnienie należytego dokumentowania procesu wyłonienia wykonawców/zleceniobiorców usług na rzecz Muzeum.
11. Zaktualizowanie regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 130.000,00 zł., zapewniając realizację obowiązków określonych w art. 44 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o *finansach publicznych*.
12. Aktualizację Polityki rachunkowości w zakresie wskazania okresów sprawozdawczych wchodzących w skład roku obrotowego, opisu systemu informatycznego z jakiego korzysta Muzeum oraz zaktualizowanie zakładowego planu kont.
13. Rzetelne sporządzanie dokumentacji w celu prezentacji w nich prawidłowych danych.
14. Przechowywanie dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem finansowanym ze środków finansowych Ministra w sposób umożliwiający weryfikację poszczególnych wydatków oraz okresową kontrolę wykonania zadania pod względem rzeczowym i finansowym, w szczególności: rachunków do zrealizowanych umów oraz potwierdzeń odbioru zrealizowanych prac.

Obowiązek
poinformowania
o sposobie realizacji
zaleceń
pokontrolnych

Na podstawie art. 49 w zw. z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o *kontroli w administracji rządowej*, zwracam się do Pana Dyrektora o przedstawienie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o *kontroli w administracji rządowej* od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

Warszawa, ... grudnia 2025 r.

z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Sekretarz Stanu

Maciej Wróbel